

totiž, že zaplacená premie může být platně kvitována jenom na premiovém účtě, vyhotoveném ředitelstvím a to od zmocněnce, který se tímto premiovým účtem vykáže, nelze to vykládati jinak, než že jenom ředitelství rozhoduje o výši a způsobu placení premie. Z tohoto předpisu plyne také dále, že příjem splátky 434 K 80 h Františkem H-em pojišťovnu samu nijak nezavazuje. Že ve vyžádání dokladů za účelem vyplacení pojištěného peníze pojišťovnou, nelze spatřovati závazné uznání povinnosti platební, jest patrné již z toho, že k těmto dokladům náležela nutně pojistka, že však právě pojistku žalující strana předložiti nemohla, poněvadž její vydání bylo dle dopisu Františka H-a ze dne 25. září 1919 až po zaplacení celé první premie vyhraženo. Omyl, ve kterém byla pojišťovna ohledně zaplacení premie vinou jednatelství, neměl vůbec právního významu; že by pojišťovna, kdyby byla pravý stav věci znala, nebyla doklady vyžadovala, nýbrž hned nárok žalobců zamítla, jest pro posouzení sporu zcela nerozhodné.

Čís. 2364.

Kdo druhému na jeho výzvu napomáhal při zachraňování věcí z hořícího stavení, může sice požadovati mzdu dle zásad o smlouvě služební, nikoliv však náhradu škody na šatstvu nebo popáleninami. Tento nárok nelze zejména odůvodniti ani ustanovením Šu 1043 obč. zák.

(Rozh. ze dne 7. března 1923, Rv I 890/22.)

Dne 8. srpna 1921 vypukl v usedlosti žalovaného požár, a hned při vzniku požáru nahodil se k tomu žalobce, jenž, zanechav své kolo (bicykl) v nedaleké cihelně, pospíchal do dvora žalovaného a na volání žalovaného o pomoc vešel do stáje, kdež žalovanému pomohl odváděti a vyváděti dobytek, což se oběma podařilo. Zachráněno 30 kusů v ceně 150.000 K. V té době opustil žalovaný žalobce a šel do vedlejší konírny, aby pokračoval v záchranných pracích. Zatím rozšířil se již požár na budovy, takže žalobce byl nucen, aby se zachránil, proběhnouti prostorami žárem naplněnými, chráně si obličej před ohněm rukama. Při tom utrpěl různé popáleniny, takže musil býti léčen v nemocnici. Žalobu na náhradu škody (bolestného, poškození šatstva atd.) opřel žalobce o §§ 1043 a 1014 obč. zák. Procesní soud první stoličky žalobu zamítl. Důvody: Žalobce odůvodňuje žalobní nárok po právní stránce v první řadě ustanovením Šu 1014 obč. zák., nazíraje na poměr stran jako na poměr z mandátu, a dovolává se mimo to zvláštního ustanovení Šu 1043 obč. zák., jehož dlužno na tento spor použití. Jest tudíž rozhodnouti nejprve otázku, zda tohoto zvláštního ustanovení občanského zákona možno k právnímu odůvodnění žalobního nároku použiti. Soudní dvůr jest toho právního názoru, že ustanovení tohoto použití nelze, a to v důsledku těchto úvah. Dle historického původu tohoto zákonného ustanovení předpokládá se k vzniku nároku na odškodnění a) nějaké společné nebezpečení, majetku všech společně nebezpečností postižených hrozící, b) že k odvrácení tohoto společného nebezpečení obětován byl majetek některého z ohrože-

ných a c) že touto obětí skutečně nebezpečností bylo ve prospěch jejích odvráceno. V případě sporném není však ani jednoho z těchto předpokladů, neboť ad a) nešlo tu o nebezpečnost společně majetku stran hrozící. Nebezpečnost hrozilo jedině majetku žalovaného a nebezpečnost tím nebyl nijak ohrožen majetek žalobců; ad b) nebyl obětován nějaký, rovněž ohrožený majetek žalobců, aby touto obětí zachráněn byl majetek žalovaného. Předpoklad společného nebezpečnosti majetku nelze nahradit tím, že žalobce, odhodlav se žalovanému pomáhati, vydal se sám osobně, t. j. své zdraví nebo život v nebezpečnost, kteréžto ovšem pak oběma stranám sporu při záchranných pracích hrozilo. ad c) Jediný majetek, který při tom u žalobce dle jeho tvrzení vzal zkázu, jest oblek, tento majetek nebyl však obětován, aby tím majetek žalovaného byl zachráněn, neboť škoda na žalobcově obleku povstala tím, že vlastní svou osobu vydal v nebezpečnost, jinými slovy řečeno: zničením obleku žalobce — bez jeho osobní činnosti — nebylo možno nebezpečnost, majetku žalovaného hrozící, nijak odvrátiti. Z úvah těchto jest patrné, že ustanovení §u 1043 obč. zák. na tento případ obdobně nelze použiti. Než ani ze všeobecných ustanovení XXII. hlavy obč. zák., najmě z ustanovení §u 1014 obč. zák. nárok žalobní po právní stránce odůvodniti nelze. V žádosti žalovaného o pomoc — ať již individuálně k žalobci a to slovy, jak je žalobce uvádí, či všeobecně pronesené, nelze po náhledu soudního dvoru spatřovati zmocnění k nějakému jednání, neboť nebylo takového úmyslu ani na straně žalovaného, ani na straně žalobcově, jak soudní dvůr, uváživ okolnosti, jež k tomuto volání o pomoc daly podnět, musí míti a má za zjištěno. Šloť o okamžité nebezpečnost, v němž žalovaný hleděl zachrániti ze svého majetku, co se dalo, a žalobce mu v tom, ať již k tomu individuálně vyzván či sám ochotně, vykonáváje tak skutek občanské spolupomoci, pomáhal. Již z těchto úvah, týkajících se všeobecných pojmů poměru zmocněneckého, vyplývá, že nebylo tu mezi stranami poměru, jehož se žalobce k odůvodnění svého nároku dovolává, a že tudíž nemůže se žalobce dovolávati ustanovení §u 1014 obč. zák., jenž právě jmenovaný poměr předpokládá. Netřeba proto ani pouštěti se do rozboru otázky, zda by měl žalobce nárok na takové odškodnění, jaké žádá. Zbývá tudíž rozhodnouti otázku, zda žalobce může svůj žalobní nárok odůvodniti ustanovením obč. zák. hlavy XXX., o náhradě škody. Že by byl žalovaný sám oheň ve svém statku způsobil nebo zavinil, netvrdí ani žalobce. V tomto směru tudíž nějakého zavinění žalovaného není, neboť pouhá okolnost, že žalobce utrpěl škodu při požáru majetku, žalovanému patřícího, povinnost k náhradě škody odůvodniti nemůže. Bylo by tudíž třeba, aby zjištěno bylo u žalovaného nějaké zavinění, tedy buď nějaké protiprávní jednání nebo nedopatření, za něž by mohl odpovídati. Ani tohoto však tu není. Volání o pomoc člověka, postiženého nebezpečností, zejména tak hrozným, jako je požár, nelze pokládati za jednání protiprávní ani za nějaké nedopatření. V době, kdy se tak stalo, nebylo ještě nebezpečnost pro život nebo zdraví takové, by tím záchranné práce byly vyloučeny. Jest zřejmo, že žalobce i žalovaný, davše se uchvátiti horlivostí, s jakou zachraňování dobytka podnikli, oba přehlédli nebezpečnost, jež se mezitím dostavilo a jim hro-

zilo. Žalobce sám, jako dospělý muž mohl při svém podniku, než se do něho pustil, rozpoznati, zda jednáním svým neohrozí své vlastní zdraví nebo život. Bylo úplně jeho vůli zůstaveno a nebyl ničím než svým pochopením pro občanskou pomoc a neohrožeností nucen, aby volání o pomoc vyhověl, by je vyslyšel. Škoda, kterou žalobce při vyličené příležitosti utrpěl, stala se bez veškerého zavinění žalovaného, ano — pokud požár nebyl založen — stala se vůbec bez cizího zavinění, a žalobce proto musí dle zásady §u 1311 obč. zák. nésti škodu svou sám. Ke konci sluší zmíniti se také o tom, že ani ustanovení hlavy XXVI. obč. zák. o smlouvách námezdních užití nelze, neboť ani tohoto poměru, jak z vyličeného jasně vysvítá, mezi stranami nebylo. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil v podstatě z týchž důvodů.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po právní stránce jest uvážiti toto: Dle přednesu žalující strany obrátil se žalovaný na žalobce a žádal ho, by mu byl při záchranných pracích pomocen za každou cenu; žalobce k tomu svolil, oba společně začali zachraňovati dobytek a práci rozdělili si tím způsobem, že žalovaný dobytek odvažoval a žalobce jej odváděl, čímž bylo zachráněno pro žalovaného asi 30 kusů dobytka v úhrnné ceně nejméně 150.000 Kč. Dalšímu přednesu žalobcovu v přípravném spise jest rozuměti tak, že žalobce, vida ze stáje, že kolem do kola hoří, vrátil se ještě dovnitř stáje, by zvolal na žalovaného v sousední stáji se nalézajícího, že hrozí nebezpečí, a že teprve potom plameny ze stáje do bezpečné prostory unikal, při čemž utrpěl popáleniny. Opíraje se o tyto skutkové okolnosti navrhuje žalobce, by žalovaný byl odsouzen zaplatiti mu 36.247 K 50 h s přísl., v čemž obsaženy jsou: náhrada za ušlý výdělek, náhrada za shořelé šatstvo, náhrada za lékařské ošetření, výlohy nemocniční a léky a bolestné. Již z těchto žalující stranou přednesených a žalobě za základ položených skutkových okolností jde na jevo, že tu neběží o zmocnění po rozumu §u 1002 obč. zák. XXII. hlava občanského zákona jedná »o plné moci a jiných úkonech jednatelských.« Na to § 1002 obč. zák. nadepsaný »co jest plná moc« vymezuje pojem smlouvy zmocňovací takto: »Plnou mocí (zmocněním) slove smlouva, kterou někdo se zavazuje, že jménem cizím obstará úkon jakýs, kterým byl pověřen.« Smlouvou zmocňovací (zastoupením) jest tedy smlouva, již se přejímá závazek obstarávati jakýs úkon v z a s t o u p e n í jiného (srovnej Schey: »Die Obligationsverhältnisse des österr. Privatrechtes« I. díl, 3. sešit, stránka 457). Než v tom, že někdo žádá druhého, by mu byl při záchranných pracích nápomocen za každou cenu, a ve vyhovění této žádosti nelze spatřovati ž á d n é h o z a s t o u p e n í a tedy také ne smlouvy zmocňovací. Tu nejde o obstarávání nějakého úkonu v z a s t o u p e n í jiného, nýbrž o k o n á n í s l u ž e b f a k t i c k é p o v a h y. Nejedná se tedy o smlouvu zmocňovací po rozumu §u 1002 obč. zák., nýbrž o smlouvu služební, pokud se týče o smlouvu o dílo podle XXVI. hlavy občanského zákoníka. Smlouva tato poskytuje nárok jedině na přiměřenou mzdu, ne však na náhradu škody, kterou

kdo utrpěl bez zavinění toho, kdo ho k práci zjednal. Na zaplacení mzdy však žalováno není. Na nějaké zavinění, jež by žalovanému bylo lze přičítati, se žalobce v řízení v první stolici neodvolával; zavinění takové zejména nelze shledávati v tom, že žalovaný žalobce žádal, by mu byl při záchranných pracích při požáru pomocen, neboť záleželo jedině na něm, zda k tomu svolí čili nic. Že nejde o závazek žalovaného podle Šu 1043 obč. zák., doličily obě nižší stolice správně. Byla proto nižšími soudy právem zamítnuta žaloba, jejímž základem jest smlouva služební, neboť žalobou nedomáhá se žalobce zaplacení mzdy, nýbrž náhrady škody.

Čís. 2365.

Pokud jest manželská nevěra důvodem rozluky dle Šu 13 lit. h) rozl. zák.

(Rozh. ze dne 7. března 1923, Rv I 1037/22.)

K manželově žalobě prohlásil procesní soud první stolice manželství rozloučeným z viny žalované manželky, nabýv předsvědčení, že mezi stranami došlo v manželství v posledních letech, zejména v roce 1920 a 1921 k tak hlubokému rozvratu (§ 13 písm. h) rozl. zák.), že nelze spravedlivě žádati od žalobce, by v manželském společenství se žalovanou setrval, a že tento rozvrat jedině žalovaná sama zavinila důvěrným poměrem s Antonínem N-em. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Soud odvolací plně respektuje volnost uvážení a předsvědčení prvního soudu a nebere v pochybnost skutečnosti, které vzal první soud za prokázány, ale má se za oprávněna přezkoumati logickou činnost, kterou první soud, zkoumaj procesní materiál, vyvinul. Důvěrným poměrem rozumí první soud patrně poměr milostný mezi mužem a ženou a nastává otázka, zdali jednání, jež vzata prvním soudem za prokázána, jsou takového rázu, by z nich při správném postupu logickém učiněn mohl býti závěr, že mezi žalovanou a Antonínem N-em milostný poměr skutečně byl a žalovaná se tedy nevěry manželské dopustila. Odvolací soud není toho názoru, že, když Antonín N., jehož jako svého druha v témže zaměstnání žalobce sám uvedl do své rodiny, sám ho k sobě zval, s ním celé večery besedoval a v karty hrál, — do příbytku žalobcova chodil, i když žalobce někdy meškal mimo dům, se žalovanou na pohovce sedával, též i venku chodil, když jinak činy rázu erotického potvrzeny nejsou, musel mezi žalovanou a Antonínem N-em býti poměr milostný, a že žalovaná dopouštěla se manželské nevěry. Důvěrný styk žalované s Antonínem N-em, přesahující meze přátelských styků, nelze tedy pokládati za prokázány. A ježto tento domnělý poměr dle náhledu prvního soudu byl příčinou rozvratu manželství, není zde podmínky Šu 13 h) zákona ze dne 22. května 1919 čís. 320 sb. z. a n., aby žalobě na rozluky bylo vyhověno. Avšak neohledě k tomu, má odvolací soud za to, že případ i po stránce právní nebyl posouzen správně. Důvody, pro které rozluka může býti sporem vyslovena, uvedeny jsou v § 13 cit. zák. taxativně — nevěra manželská